

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-05-02

Diarienummer N165-0148/23

Handläggare

Maria Urün, Petter Nilsson

Telefon: 031-365 00 00

E-post: petter.nilsson@socialsydvast.goteborg.se

Funktionsprogram för Sociala boenden

Förslag till beslut

Socialnämnden Sydväst beslutar att sända funktionsprogrammet för sociala boenden på remiss till Socialnämnd Hisingen, Socialnämnd Nordost, Socialnämnd Centrum, Exploateringsnämnden, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Stadsfastighetsnämnden samt verksamhetsrådet inom socialförvaltningen Sydväst, med begäran om svar senast 2024-09-30.

Sammanfattning

Socialförvaltningen Sydväst har sammanställt ett förslag till Funktionsprogram för Sociala boenden som nämnden föreslås skicka på remiss till Socialnämnd Hisingen, Socialnämnd Nordost, Socialnämnd centrum, Exploateringsnämnden, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Stadsfastighetsnämnden samt verksamhetsrådet inom socialförvaltningen Sydväst. Funktionsprogrammet syftar till att vägleda förvaltningen vid framtida inhyrningar och nybyggnationer av lokaler för sociala boenden, samt möjliggöra för bättre beslutsunderlag vid inhyrnings- och nybyggnationsprocesser. Inriktningen och kunskapen som är samlad i funktionsprogrammet erbjuder förbättrade förutsättningar att driva sociala boenden i Göteborgs Stad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Funktionsprogrammet i sig påverkar inte förvaltningens ekonomi, eftersom det är ett stöd för framtida beslut. Däremot kan framtida beslut som tas med hänsyn till skrivningar i funktionsprogrammet påverka ekonomiskt utfall för både avdelningarna för boende och hemlöshet samt placering socialförvaltningar.

Möjliga positiva effekter av funktionsprogrammet är att byggnader med goda eller optimala förutsättningar för verksamhet, utifrån vad funktionsprogrammet föreslår, byggs eller hyrs in för förvaltningens verksamhet. Detta till skillnad från när förvaltningen byggt eller hyrt in lokaler med begränsade förutsättningar och som inte mött målgruppens behov. Lokaler med begränsade förutsättningar har blivit kostnadsdrivande över tid för förvaltningen utifrån att behoven av lokaler inte är samlade på förhand. Ett funktionsprogram har potential att minska kostnader för olika kompensatoriska åtgärder såsom utökad bevakning, minskning av antalet platser, oväntade kostnader för åtgärder efter skadegörelse, tomgång på grund av otillräckliga fysiska förutsättningar för utmanande brukare eller ökad bemanning genom att byggnaden när byggnaden haft bristfällig översyn och skalskydd. De ekonomiska vinsterna med att agera strategiskt skulle både kunna ses i minskade kostnader för förvaltningen, men också på samhällsnivå genom minskat behov av åtgärder från t.ex. grannfastighetsägare eller polis.

Programmet har potential att möjliggöra för förbättrade ekonomiska kalkyler kring möjliga inhyrningar eller nyproduktioner när kravställningen på aktuella lokaler i högre utsträckning är samlad i funktionsprogrammet.

De ekonomiska riskerna kopplade till funktionsprogrammet är att den mindre skala som förvaltningen föreslår för vissa målgrupper med större riskbeteenden skulle kunna innebära högre kostnader än vad placerande socialförvaltningar är beredda att betala. En annan risk kan vara att den ovana som förvaltningen har av att ta ställning till samtliga kostnader direkt vid en nyproduktion eller inhyrning, gör att det inte anses hållbart att hyra in eller bygga nya byggnader för målgruppen. Detta skulle kunna leda till att staden i mindre grad driver dessa boendeformer i egen regi, och att dessa verksamheter istället upphandlas för att kringgå stadens egna krav på byggnader som möter målgruppens behov och god arbetsmiljö för personalen.

Sammanfattningsvis är det viktigt att förstå funktionsprogrammet som ett dokument som är ett stöd i framtida beslut och att varje beslut måste grunda sig i en behovsanalys av byggnader för en specifik målgrupp. Funktionsprogrammet är ett dokument som kan och bör revideras över tid också med hänseende till den förvaltningsekonomiska och samhällsekonomiska dimensionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

I Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram framgår att utsläppen av växthusgaser från ny- och ombyggnation ska halveras till 2025 och reduceras till nära noll till 2030, jämfört med 2020 års nivåer. Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram kommer att påverka alla nybyggnationer som genomförs.

Bedömning ur social dimension

Boende för hemlösa personer med särskilda svårigheter såsom beroendeproblematik och psykisk ohälsa ställer höga krav på de lokaler som dessa verksamheter ska drivas i.

Det aktuella funktionsprogrammet är sammanställt mot bakgrund av en omvärldsbevakning samt utvärdering inom den befintliga verksamheten. Detta innebär att den bästa samlade kunskap som finns i Sverige kring vad som är väl anpassade lokaler för sociala boenden också har samlats i detta funktionsprogram. Att ha sådan allmän kunskap samlad innebär avsevärt förbättrade möjligheter att hyra in och bygga nya lokaler som innebär förbättrade villkor för de som vi är till för. Det innebär också förbättrade möjligheter att kommunicera med allmänheten och andra aktörer i staden kring vad som är en lämplig placering. Väl anpassade lokaler kan underlätta för den enskildes livsföring och möjlighet att bo kvar, bo bra och bo tryggt, på ett sätt som möjliggör mer jämlika levnadsvillkor för hemlösa individer. Väl anpassade lokaler kan också innebära ett stöd för personalen att erbjuda ett funktionellt stöd.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

I en dom från Göteborgs förvaltningsrätt (målnummer 11530-22) ansåg rätten att socialförvaltning Sydväst inte gjort tillräckliga överväganden kring hur barn indirekt påverkas av en planerad inhyrning av ett boende för äldre med beroendeproblematik. Förvaltningen har därför som en bilaga till funktionsprogrammet skapat en process mot bakgrund av Sveriges Kommuner och Regioners riktlinjer som ska vägleda förvaltningen i att bättre beakta barns behov i framtida inhyrningsprocesser.

Funktionsprogrammet ger också vägledning i avvägningar mellan allmänhetens trygghet och socialt utsattas trygghet på ett sätt som också gynnar barns bästa.

Samverkan

Information i FSG den 22 maj 2024.

Bilagor

1. Socialförvaltningen Sydvästs Funktionsprogram för sociala boenden
2. Övervägande kring barns bästa i samband med inhyrning av nya lokaler samt ändring av verksamhetsinriktning för sociala boenden
3. Begäran om yttrande

Ärendet

Socialnämnd Sydväst har att ta ställning till förslaget att skicka Funktionsprogrammet för Sociala boenden på remiss till Socialnämnd Hisingen, Socialnämnd Nordost, Socialnämnd centrum, Exploateringsnämnden, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd, Stadsfastighetsnämnden samt verksamhetsrådet inom socialförvaltningen Sydväst. Remissvar ska vara inskickade till socialförvaltning Sydväst senast 30 september 2024.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnd Sydväst har enligt sitt reglemente ansvar för att för samtliga stadsområden:

1. Tillhandahålla boenden inom socialtjänstens område för individer med bistånd enligt socialtjänstlagen, som inte är särskilda boenden.

2. Tillhandha boenden för äldre med funktionsnedsättning, missbruks och/eller psykosocial problematik.

Utifrån detta ansvar gav, i oktober 2022, förvaltningsledningen i socialförvaltning Sydväst i uppdrag till utvecklingsledare fastighet och projektledare för projektet Mutual Benefits att skapa ett funktionsprogram för boenden för målgrupper inom avdelning boende och hemlöshet. I uppdraget ingick att;

- Genomföra en omvärldsbevakning i andra kommuner och länder
- Skapa en struktur för programmet som skulle vara jämförbar med andra liknande program
- Beskriva typmålgrupper och vilka byggnader som är aktuella för dem
- Utvärdera befintliga byggnader med medarbetare och chefer
- Inhämta synpunkter från brukare
- Inhämta synpunkter kring vilka platser som är lämpliga samt ta fram kriterier kring vilka platser som är lämpliga
- Rådgöra med externa aktörer
- Ta fram beskrivning av byggnader för typmålgrupper

Bakgrunden till uppdraget var att lokalbehovsplanen klargjorde att ett antal av de lokaler som förvaltningen hyrde för boenden behövde lämnas, samtidigt som det inte fanns någon tydlig beskrivning hur dessa lokaler skulle vara utformade eller placerade i staden. Under processen tillkom ett uppdrag att beakta det ekonomiska perspektivet samt skapa en process för att beakta barns bästa i samband med inhyrning eller nybyggnation.

Uppdraget har nu slutförts i och med upprättande av följande dokument

1. Omvärldsbevakning
2. Underlag för funktionsprogram för sociala boenden
3. Funktionsprogram för sociala boenden
4. Bilaga till funktionsprogram för sociala boenden - Övervägande kring barns bästa i samband med inhyrning av nya lokaler samt ändring av verksamhetsinriktning för sociala boenden

Underlaget till Funktionsprogrammet har diskuterats i styrgruppen projektet Mutual Benefits där representanter för socialförvaltning Sydväst, Chalmers tekniska högskola, Göteborgs Stadsmission, Wallenstam AB samt Stena fastigheter medverkar.

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltning Sydväst ser för egen del att framtagna förslaget på funktionsprogram är bra och har för egen del inga ytterligare synpunkter på programmet. Förvaltningen bedömer dock att funktionsprogrammet behöver gå på remiss till de nämnder som på olika sätt kommer beröras av programmet samt till verksamhetsrådet för att samla in perspektiv och synpunkter innan det tas upp i socialnämnd Sydväst för slutligt beslut.

Beslutet ska skickas till:

Socialnämnd Hisingen, Socialnämnd Nordost, Socialnämnd centrum, Exploateringsnämnden, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Stadsfastighetsnämnden samt verksamhetsrådet inom socialförvaltningen Sydväst.

Anna Hedenström

Tf Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör

Edita Paljevic

Avdelningschef